

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izhodišča za pripravo sprememb in dopolnitev na področju gozdnogospodarskega načrtovanja

mag. Janez Zafran

MKGP, Sektor za gozdarstvo

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v letu 2012 imenovalo delovno skupino za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o gozdovih

Izpostavljena so bila 4 ključna področja pri pripravi sprememb:

Organiziranost gozdarstva

Načrtovanje v gozdarstvu

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Splošne določbe zakona

Naloga delovne podskupine „Načrtovanje v gozdarstvu“

- priprava izhodišč ter predlogov za spremembe in dopolnitve sistema priprave in izvajanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi;
- določitev in vrednotenje funkcij gozdov ter gozdov s posebnim namenom

Osnovna izhodišča za pripravo sprememb in dopolnitev

1. Usmerjanje razvoja gozdov, ki temelji na načelih trajnosti, večnamenskosti in sonaravnosti je treba skrbno načrtovati;
2. V vseh fazah upravljanja (načrt- izvedba-spremljava-sprememba/dopolnitev) morajo biti razviti racionalni pristopi;
3. Načrti za gospodarjenje z gozdovi morajo biti hierarhično povezani (strateška/izvedbena raven), se med seboj dopolnjevati in temeljiti na kakovostnih podatkih.
4. Intenzivnost načrtovanja mora biti prilagojena intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi, omogočiti mora prilagajanje naravnim procesom in različnim funkcijam gozdov;

Osnovna izhodišča za pripravo sprememb in dopolnitev

5. Načrtovanje mora zagotavljati povezovanje gozdarstva z drugimi področji;
6. V proces načrtovanja morajo biti aktivno vključeni lastniki gozdov in druge zainteresirane javnosti.
7. Bistveno izboljšati »uporabnost« načrtov.

Predlog sistema načrtovanja

Za zagotavljanje večje učinkovitosti in kakovosti načrtovanja, so bile dosedanje ravni načrtovanja prepoznane kot ustrezne, bistveno pa se spremeni vsebina, obseg in medsebojna povezanost med načrti posamezne ravni.

STRATEŠKA RAVEN

Izhodišča:

- povezava med Nacionalnim gozdnim programom in gozdnogospodarskim načrtovanjem;
- cilji in strateške usmeritve (podane po homogenih enotah / stratumih);
- poudarek na ohranjanju velikih kompleksov gozdov;
- poudarjena prostorska komponenta – podpora prostorskemu načrtovanju;
- poudarek na razvojnih usmeritvah in potencialih – podpora strategiji razvoja Slovenije;

Prostorski okvir načrtovanja: Država (dodatno se presodi možnost načrtovanja na regionalni ravni);

Obdobje veljavnosti: do potrebne spremembe

STRATEŠKA RAVEN

Poudarki v vsebini:

Kritična ocena trajnostnega gospodarjenja (mednarodni + nacionalni sistem kriterijev in indikatorjev);

Strateške usmeritve za gospodarjenje po stratumih;

Ocena stanja in razvojnih potencialov;

Funkcije gozdov – prikaz na strateški ravni

Osnovni vir podatkov: Inventura na ravni države – kot dopolnitev / nadgradnja obstoječega sistema

Pripravljavec in sredstva: Javna gozdarska služba / državni proračun

OPERATIVNA RAVEN

Izhodišča:

- pomembna raven za zbiranje podatkov o stanju in razvoju gozdov;
- pomemben segment predstavlja sestojna karta, tudi v povezavi z izvedbeno ravnjo;
- jasna vsebina, ki se ne bo podvajala z višjo in nižjo ravnjo;
- možnost za sodelovanje lastnikov večjih posesti;

Prostorski okvir načrtovanja: Gozdnogospodarska enota (prilagoditev optimalne površine glede intenzivnosti gospodarjenja)

Obdobje veljavnosti: 10 let;

OPERATIVNA RAVEN

Poudarki v vsebini: Cilji in usmeritve po področjih -gojenje in varstvo, tehnologija, živali, ekonomika;
Določitev in ovrednotenje funkcij gozdov;
Način izbire drevja za posek (odkazilo – navodila/usmeritve);
Usmeritve / ukrepi za zagotavljanje ugodnega stanja vrst in habitatov (Natura 2000)

Osnovni vir podatkov: Obstoječi sistem stalnih vzorčnih ploskev z določitvijo minimalne vzorčne napake in ravni za katero velja (enota ali stratum); Sestojna karta z jasno definicijo sestoja

Pripravljavec in sredstva: Javna gozdarska služba / državni proračun

IZVEDBENA RAVEN

Izhodišča:

- raven na kateri se prilagajmo konkretnim, prostorsko opredeljenim, rastiščnim in sestojnim razmeram ter funkcijam;
- lastniki gozdov morajo dobiti osnovne podatke o ukrepih;
- priprava načrtov »na zalogo« je nesmiselna;
- prilagoditev glede intenzivnosti gospodarjenja in obliko lastništva ter funkcijam;
- jasna hierarhična povezanost z operativno ravno, zlasti z uporabo in sprotnim dopolnjevanjem sestojne karte – povezava z operativno ravno;
- lastnik za svoje potrebe potrebuje predvsem izvedbeno raven.

Prostorski okvir načrtovanja: oddelek / odsek

Obdobje veljavnosti: uskljeno z operativno ravno

IZVEDBENA RAVEN

Poudarki v vsebini: Konkretizacija ukrepov v prostoru;
Preverjanje in dopolnjevanje funkcij gozdov

Osnovni vir podatkov: Popis sestojev (sestojna karta), ki se jo pripravi
ob izdelavi gozdnogospodarskega načrta enote

Pripravljavec in sredstva: Javna gozdarska služba / državni proračun

Določitev in vrednotenje funkcij gozdov ter gozdov s posebnim namenom

Ocena stanja in osnovna izhodišča za pripravo sprememb in dopolnitev

- Sistem določanja in vrednotenja funkcij gozdov sledi sistemu gospodarjenja z gozdovi, zato je treba predstavljeni predlog dopolniti;
- Funkcije so do sedaj v procesu prostorskega načrtovanja pomenile dobro strokovno podlago, ki pa zagotovo še ni bila v celoti izkoriščena;
- Velik problem pri sedanjem vrednotenju izvira zlasti iz načina prikazovanja (funkcijske enote) oziroma nesorazmernega vložka za »tehnično« podporo kartiranju (digitalizacija, priprava kartografskih prikazov);

Določitev in vrednotenje funkcij gozdov ter gozdov s posebnim namenom

- V sedanjem sistemu je premalo pozornosti posvečeno določitvi (specifičnih) ukrepov;
- Dosedanji sistem je treba poenostaviti, še posebno v določanju števila funkcij in stopenj poudarjenosti – določanje 3. stopnje ni smiselno, delitev na dve ravni (1. in 2. stopnjo) je treba še utemeljiti.
- Utemeljitev funkcij (določitev kriterijev) mora priznati/razumeti tudi javnost in ne samo ožji strokovni krogi – ker gre pri večini funkcij za zagotavljanje javnega interesa mora biti proces določitve funkciji v celoti javen;
- Način določanja gozdnega prostora bo treba rešiti vzporedno z določitvijo funkcij – če se ne določa 3. stopnje, kot je to veljalo do sedaj;

Določitev in vrednotenje funkcij gozdov ter gozdov s posebnim namenom

- Funkcije so sedaj enotno določene za vse gozdove (gozdnogospodarski načrti območij), zato bo treba po spremembi sistema pripraviti tudi »prevedbeni ključ«;
- Vnaprejšnja določitev ravni načrtovanja, kjer se določa funkcije gozdov, ni možna. Funkcije bo treba določati/dopolnjevati na različnih ravneh;
- Določiti bo treba način razglasitve gozdov s posebnim namenom v povezavi stopnjo poudarjenosti posamezne funkcije – možnosti so: gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti se razglasijo za gozdove s posebnim namenom; gozdovi s posebnim namenom se določi na podlagi režima gospodarjenja (ko režim zahteva bistvene omejitve ali dodatne ukrepe); določijo se prednostna območja, kot območja s posebnimi prioritetami za upravljanje.